YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
17 päivänä huhtikuuta 1997 *

Asiassa C-15/95,

jonka Tribunal de grande instance de Morlaix (Ranska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

EARL de Kerlast

vastaan

Union régionale de coopératives agricoles (Unicopa) ja

Coopérative du Trieux

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan, maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10) 1 artiklan ja asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maito- ja maitotuotealan maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) 3 a artiklan, 7 artiklan ja 12 artiklan c alakohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: kuudennen jaoston puheenjohtajan tehtäviä hoitava neljännen jaoston puheenjohtaja J. L. Murray sekä tuomarit C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn, G. Hirsch (esittelevä tuomari) ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— EARL de Kerlast, edustajanaan asianajaja Evelyne Brulé, Morlaix,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston apulaisosastopäällikkö Edwige Belliard ja saman osaston ulkoasiainsihteeri Jean-Louis Falconi,

— Euroopan unionin neuvosto, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Arthur Brautigam, ja

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Gérard Rozet,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan EARL de Kerlastin, edustajanaan asianajaja Jean-Noël Moal, Morlaix, Ranskan hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston

johtava hallinnollinen avustaja Frédéric Pascal, ja komission, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Gérard Rozet, 20.6.1996 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.7.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Tribunal de grande instance de Morlaix on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 14.12.1994 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 18.1.1995, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä EY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan, maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10) 1 artiklan ja asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maito- ja maitotuotealan maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13) 3 a artiklan, 7 artiklan ja 12 artiklan c alakohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty oikeudenkäynnissä, jossa asianosaisina ovat EARL de Kerlast -niminen maataloustoimintaa harjoittava rajavastuuyhtiö ja Coopérative du Trieux -niminen meijeri sekä Union régionale de coopératives agricoles (jäljempänä Unicopa), jonka jäsen kyseinen meijeri on, ja jossa on kysymys siitä, että EARL de Kerlastin viitemäärään lisättiin ne maitomäärät, jotka se oli tuottanut erään toisen, Kergus-nimisen tuottajan (jolla tälläkin oli viitemäärä) kanssa perustamassaan yhteisyrityksessä.

3 EARL de Kerlast harjoittaa maidontuotantoa, ja sille on tätä varten myönnetty tilakohtainen 363 045 maitolitran suuruinen viitemäärä. Kergus on sekä maanviljelijä että liikenteenharjoittaja. Hänelle oli maataloustoiminnan harjoittamista varten myönnetty 144 245 litran suuruinen tilakohtainen viitemäärä.

4 EARL de Kerlast ja Kergus perustivat 11.9.1992 tekemällään sopimuksella yhteenliittymän (société en participation, jäljempänä SEP), jotta "Kergusille myönnetyt maitokiintiöt voitaisiin käyttää hyväksi — —". Ennakkoratkaisukysymykset sisältävästä päätöksestä käy ilmi, että tällä yhtiömuodolla ei Ranskan oikeuden mukaan ole oikeushenkilöllisyyttä eikä oikeustoimikelpoisuutta ja että se on luonteeltaan salainen. SEP avasi sitten pankkitilin, jolle talletettiin markkinointivuoden 1992/1993 aikana Coopérative du Trieux'lle myydystä maidosta saadut tulot. Kergus nosti noin 20 prosenttia tälle tilille talletetuista varoista.

5 Coopérative du Trieux lopetti lokakuussa 1993 tämän järjestelyn. Sen maksettavaksi pantiin nimittäin lisämaksu sillä perusteella, että sille maidonostajana myönnetty viitemäärä oli ylittynyt, ja tämä oli johtunut ainakin osittain SEP: ltä ostetusta maitomäärästä. Coopérative du Trieux pani koko tämän määrän ja näiden toimitusten perusteella maksetun lisämaksun EARL de Kerlastin vastattavaksi. Tämän oli näin maksettava ylityssakkoja tilakohtaisen viitemääränsä ylittymisen vuoksi.

6 EARL de Kerlast nosti 1.4.1994 kanteen Coopérative du Trieux'tä ja Unicopaa vastaan Tribunal de grande instance de Morlaix'ssa vaatien, että SEP:n tuottamien maitomäärien kirjaaminen sen viitemäärään kumotaan takautuvasti ja että sille maksettaisiin suoritus sen koko maidontuotannosta sekä vahingonkorvausta.

7 Tribunal de grande instance de Morlaix katsoi, että vireillä olevassa oikeudenkäynnissä oli tarpeen tulkita yhteisön oikeutta, ja se lykkäsi asian käsittelyä esittäen yhteisöjen tuomioistuimelle EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla seuraavat kolme ennakkoratkaisukysymystä:

"1) Voidaanko yhteisön asetuksen N:o 857/84 7 artiklaa tulkita siten, että sillä kielletään tuottajia perustamasta yhteenliittymiä (sociétés en participation; joille on ominaista se, etteivät ne ole oikeushenkilöitä, etteivät ne ole oikeustoimikelpoisia ja että ne ovat salaisia), koska voidaan olettaa, että niiden todellisena tarkoituksena on kiintiöiden vuokraaminen, vai ovatko ne sallittuja asetuksen N:o 856/84 1 artiklassa tarkoitettujen tarpeellisten rakennemuutosten toteuttamiseksi?

2) Onko asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c alakohtaa ja asetuksen N:o 764/89 3 a artiklaa tulkittava siten, että niissä edellytetään, että tuotantotoimintaa jatketaan henkilökohtaisesti ja tosiasiallisesti?

3) Onko sellainen menettely ETY:n perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan vastaista, että jäsenvaltio tekee 31.3.1984 annetun asetuksen N:o 857/84 (sellaisena kuin se on muutettuna 20.3.1989 annetulla asetuksella N:o 764/89) nojalla päätöksen, jolla se kieltää yhteisyritykset mutta sallii maidontuotantoa osana toiminnastaan harjoittavat yhteenliittymät (GAEC) (20.11.1989 päivätty hallinnollinen soveltamisohje nro 4019 DPE/SPM/C 89; 14.11.1991 päivätty hallinnollinen soveltamisohje DEPSE/SDSA C91)?"

Asiaan liittyvä yhteisön lainsäädäntö

8 Maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 804/68 (EYVL L 148, s. 13) 5 c artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen virkkeen mukaan, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna asetuksella N:o 856/84, tällä viimeksi mainitulla asetuksella käyttöön otetun lisämaksun "tarkoituksena on hillitä maidontuotannon kasvua ja kuitenkin sallia tarpeelliset rakennemuutokset".

9 Saman säännöksen toisen alakohdan mukaan lisämaksujärjestelmä otetaan käyttöön kaikkialla jäsenvaltion alueella joko menettelyn A (tuottajat) tai menettelyn B (ostajat) mukaisesti. Jälkimmäisen menettelyn mukaan lisämaksu peritään jokaiselta ostajalta maidosta tai muista maitotuotteista, jotka tuottajat ovat sille toimittaneet ja joiden määrät kyseisen 12 kuukauden ajanjakson aikana ylittävät määritettävän viitemäärän. Ranskan tasavalta otti käyttöön tämän viimeksi mainitun menettelyn ja valitsi viitevuodeksi vuoden 1983.

10 Asetuksen N:o 857/84 7 artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna 26.2.1985 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 590/85 (EYVL L 68, s. 1), säädetään tällaisen viitemäärän siirrosta seuraavasti: "Jos maatila myydään, vuokrataan tai se siirtyy perintönä, viitemäärä siirtyy kokonaan tai osittain ostajalle, vuokralaiselle tai perilliselle erikseen annettavien yksityiskohtaisten säännösten mukaisesti." *

11 Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maito- ja maitotuotealan maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 3 päivänä kesäkuuta 1988 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1546/88 (EYVL L 139, s. 12) 7 artiklassa säädetään tältä osin seuraavasti: *

"Sovellettaessa asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklaa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen artiklan 3 kohdan soveltamista, menettelyn A tai B piiriin kuuluvien tuottajien ja ostajien sekä suoraan kulutukseen myyvien tuottajien viitemäärät siirtyvät seuraavien edellytysten täyttyessä:

1) Kun koko tila myydään tai vuokrataan tai kun se siirtyy perintönä, tilaa vastaava viitemäärä siirretään tilan tuotantotoimintaa jatkavalle tuottajalle;

2) — —

* Tässä ja jäljempänä tuomiossa esitetyt lainaukset asetuksista suomennettu yhteisöjen tuomioistuimessa, koska EYVL:ssä ei ole julkaistu suomenkielistä tekstiä.

3) 1 ja 2 kohdan — — säännöksiä sovelletaan kansallisen lainsäädännön mukaisesti samalla tavoin muissa siirtotilanteissa, jotka vaikuttavat vastaavalla tavalla tuottajien oikeuksiin."

12 Asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c alakohdassa määritellään käsite "tuottaja" seuraavasti:

"c) 'tuottajalla' maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, jonka tila sijaitsee yhteisön maantieteellisellä alueella:

— joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle

ja/tai

— joka toimittaa niitä ostajalle".

13 Ranskassa nämä säännökset on pantu täytäntöön erityisesti 17.7.1984 annetulla asetuksella nro 84-661 (Ranskan tasavallan virallinen lehti, jäljempänä JORF, 21.7.1984, s. 2373), joka on kumottu 11.2.1991 annetulla asetuksella nro 91-157 (JORF, 13.2.1991, s. 2199), ja maitoviitemäärien siirtämisestä 31.7.1987 annetulla asetuksella nro 87-608 (JORF, 8.8.1989, s. 8727).

14 Näiden säännösten mukaan kiintiöiden siirtämiselle on saatava viranomaisten lupa, ja niissä säädetään, että siirrettäessä tiettyihin ryhmiin, kuten pääasiassa esillä olevan kaltaiseen ryhmään, kuuluvia kiintiöitä, tietty prosentuaalinen osuus kiintiöstä on siirrettävä valtakunnalliseen varastoon.

Ensimmäinen ennakkoratkaisukysymys

15 Ensimmäisellä ennakkoratkaisukysymyksellään, joka on kaksiosainen, kansallinen tuomioistuin haluaa pääasiallisesti selvittää, onko asetuksen N:o 857/84 7 artiklaa tulkittava siten, että jos maidontuottajat perustavat yhteenliittymiä, tämä voidaan rinnastaa vuokraamiseen, ja jollei sitä ole tulkittava näin, sovelletaanko tätä säännöstä tällaiseen yhtiömuotoon silloin kun yhtiö perustetaan asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitettujen tarpeellisten rakennemuutosten toteuttamiseksi, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna asetuksella N:o 856/84.

16 Siltä osin kuin kysymyksen käsittely edellyttää kyseisen yhtiön oikeudellisen aseman tutkimista kansallisen oikeuden kannalta, on muistutettava aluksi, että vaikka yhteisöjen tuomioistuimella ei perustamissopimuksen 177 artiklassa tarkoitettua asiaa käsitellessään ole toimivaltaa soveltaa yhteisön oikeussääntöä määrättyyn riitaan eikä se tästä syystä voi arvioida kansallisen oikeuden säännöstä tämän oikeussäännön perusteella, se voi kuitenkin tässä artiklassa määrätyn tuomioistuinten välisen yhteistyön mukaisesti ja asiakirjoista ilmenevien seikkojen perusteella antaa kansalliselle tuomioistuimelle sellaisia yhteisön oikeuden tulkintaa koskevia ohjeita, jotka ovat kansalliselle tuomioistuimelle tarpeen sen arvioidessa tämän säännöksen vaikutuksia (asia 20/87, Gauchard, tuomio 8.12.1987, Kok. 1987, s. 4879, 5 kohta).

Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäinen osa

17 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan viitekiintiöjärjestelmä perustuu kokonaisuudessaan asetuksen N:o 857/84 7 artiklaan ja asetuksen N:o 1546/88 7 artiklaan sisältyvään yleisperiaatteeseen, jonka mukaan viitekiintiö myönnetään tietylle maatilalle ja se on näin ollen siirrettävä, jos maatila siirtyy toiselle (ks. vastaavasti asia C-463/93, St. Martinus Elten, tuomio 23.1.1997, 24 kohta, Kok. 1997, s. I-255); asia C-98/91, Herbrink, tuomio 27.1.1994, Kok. 1994, s. I-223, 13 kohta ja asia C-189/92, Le Nan, tuomio 27.1.1994, Kok. 1994, s. I-261, 12 kohta).

18 Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1), jota sovelletaan 1.4.1993 lukien, otettiin käyttöön tämä periaate uudistettaessa viitekiintiöjärjestelmää. Tämän asetuksen 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään näet, että "— — viitemäärä siirtyy tilan mukana, kun se myydään, vuokrataan toiselle tai siirretään perinnön kautta uudelleen viitemäärät käyttöön ottaville tuottajille — —".

19 Tästä seuraa pääsääntöisesti, että viitemäärä voi siirtyä vain sen tilan mukana, jolle se on myönnetty, ja sillä edellytyksellä, että tämä siirto tapahtuu noudattaen asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa ja asetuksen N:o 1546/88 7 artiklassa säädettyjä muotomääräyksiä ja edellytyksiä. Viitemääriä koskevan järjestelmän mukaan ei toisin sanoen ole mahdollista siirtää erikseen pelkkiä viitemääriä, paitsi yhteisön oikeudessa säädetyissä poikkeustapauksissa.

20 Kuten komissio on täsmentänyt, yhteisön lainsäätäjä on tosiasiallisesti poikennut tästä pääsäännöstä useissa eri yhteyksissä. On kuitenkin selvää, ettei mikään näistä poikkeuksista sovellu nyt esillä olevaan asiaan. Myöskään viitemäärien väliaikaista luovuttamista koskevaa järjestelmää, joka jäsenvaltioilla on mahdollisuus ottaa käyttöön maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 5 päivänä lokakuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2998/87 (EYVL L 285, s. 1) perusteella, ei voida soveltaa ranskalaisiin tuottajiin, koska Ranskan tasavalta ei ole käyttänyt tässä asetuksessa sille annettua valtaa.

21 Viitemäärien siirtämistä koskevien muotomääräysten ja edellytysten osalta on todettava, että asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa ja asetuksen N:o 1546/88 7 artiklassa mainitaan vain tilan myynti, vuokraaminen tai siirtäminen perinnön kautta sekä toimenpiteet, joilla on vastaavat oikeudelliset vaikutukset. Kansallisen tuomioistuimen on määritettävä kansallisen oikeuden sääntöjen perusteella, voidaanko siinä käsiteltävänä olevassa asiassa kysymyksessä olevaa toimenpidettä pitää myyntinä tai vuokraamisena, tai onko sillä näissä säädöksissä tarkoitettuja vastaavia vaikutuksia (ks. vastaavasti em. asia St. Martinus Elten, tuomion 32 kohta).

22 Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin täsmentänyt tältä osin, että käsitteellä "vuokraaminen" tarkoitetaan kyseisten tuotantoyksikköjen hallinnassa vuokrasopimussuhteen perusteella tapahtuvaa muutosta ja että se käsittää kaikki vastikkeelliset tilan käyttöoikeuden siirrot, olipa niiden oikeudellinen muoto millainen hyvänsä (ks. asia 5/88, Wachauf, tuomio 13.7.1989, Kok. 1989, s. 2609, 15 kohta ja asia C-44/89, Von Deetzen II, tuomio 22.10.1991, Kok. 1991, s. I-5119, 37 kohta).

23 Asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 3 alakohdan mukaan vuokraamisena voidaan pitää myös jokaista sellaista toimenpidettä, jolla — riippumatta sille annetusta oikeudellisesta muodosta — on vuokraamiseen verrattavissa olevia vaikutuksia. Vuokraamista voivat siis olla muun muassa toimenpiteet, joihin on ryhdytty, kun kyseistä tilaa varten on perustettu yhdistys tai henkilöyhtymä, kunhan kyseinen siirto on järjestetty siten, että sen pääasiallisena tavoitteena on se, että yhdistys tai henkilöyhtymä jatkaa tilan tuotantotoimintaa eikä yhdistystä tai henkilöyhtymää ole perustettu vain sen vuoksi, että kiintiöt saataisiin muutettua rahaksi (ks. perintöön rinnastettavissa olevien luovutusten osalta em. asia Von Deetzen II, tuomion 38 kohta). Periaatetta, jonka mukaan vuokraamisena ei voida pitää toimenpiteitä, joiden tavoitteena on ollut vain rahaksi muuttaminen, ja joka tähän saakka on yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan koskenut vain vuokralaista, on samoilla perusteilla ja samojen tavoitteiden saavuttamiseksi sovellettava myöskin omistajaan ja vuokranantajaan.

24 Silloin kun on kysymys asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa tai asetuksen N:o 3950/92 7 artiklassa tarkoitetusta vuokraamisesta, vuokralainen voi saada tilaan kuuluviin maihin liittyvät viitemäärät vain, jos hän maataloustuottajana täyttää tuottajalle asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c alakohdassa asetetut edellytykset. Viitemäärän myöntämisen osalta käy asiassa C-341/89, Ballmann, 15.1.1991 annetusta tuomiosta (Kok. 1991, s. I-25) nimittäin ilmi, että maidon lisämaksujärjestelmää koskevan lainsäädännön systematiikasta seuraa, että viitemäärä voidaan myöntää maataloustoiminnan harjoittajalle vain, jos tämä on maataloustuottaja. Myös siinä tapauksessa, että viitemäärä on jo myönnetty, maat vastaanottavan luovutuksensaajan pitää olla tällainen tuottaja, jotta sille voitaisiin siirtää näihin maihin liittyvä viitemäärä. Tästä seuraa, että jos viitemäärä ja siihen liittyvien maiden hallintaoikeus siirretään vuokrasopimuksen perusteella, tämä siirto on

asetuksen N:o 1546/88 7 artiklan ensimmäisen kohdan 1 alakohdan ja asetuksen N:o 3950/92 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen vain, jos vuokralainen on maataloustuottaja.

25 Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c ja d alakohdassa olevilla maataloustuottajaa koskevilla määritelmillä tarkoitetaan maataloustoiminnan harjoittajaa, joka maidontuotantotarkoituksessa ja omalla vastuullaan hoitaa tuotantoyksiköistä muodostuvaa kokonaisuutta (em. asia Herbrink, tuomion 20 kohta). Jos vuokraaminen edellä mainituissa olosuhteissa toteutetaan perustamalla yhdistys tai luonnollisista henkilöistä tai oikeushenkilöistä koostuva yhtymä, kaikkien tähän yhdistykseen tai yhtymään kuuluvien henkilöiden on täytettävä maataloustuottajalle asetetut edellytykset (em. asia Herbrink, tuomion 21 kohta).

Ensimmäisen ennakkoratkaisukysymyksen toinen osa

26 Vaikka onkin totta, että asetuksen N:o 804/68 5 c artiklan tarkoituksena, sellaisena kuin kyseinen artikla on muutettuna asetuksella N:o 856/84, on sallia tarpeelliset rakennemuutokset, tämä tavoite voidaan saavuttaa vain noudattamalla maidon lisämaksujärjestelmässä tätä tarkoitusta varten säädettyjä muotoja ja nimenomaisia edellytyksiä. Jollei näin olisi, toisistaan poikkeavat kansalliset lainsäädännöt vaarantaisivat maidon lisämaksujärjestelmän yhdenmukaisen soveltamisen.

27 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 32 kohdassa ja sitä seuraavissa kohdissa todennut, minkään lisämaksujärjestelmään sisältyvän säännöksen mukaan ei ole mahdollista, että pääasian kantajan kaltaisessa asemassa oleva tuottaja tarpeelliset rakennemuutokset toteuttaakseen käyttää sellaista viitemäärää, joka on myönnetty toiselle tuottajalle muussa kuin asetuksen N:o 857/84 7 artiklassa määrätyssä muodossa.

28 Edellä esitetyillä perusteilla ensimmäiseen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 857/84 7 artiklaa on tulkittava siten, että vuokraamisena ei voida pitää sellaista menettelyä, jossa kansallisen oikeuden mukaan perustetaan yhtiö, jonka tarkoituksena ja seurauksena on muuttaa rahaksi yhden osakkaan hallussa oleva viitemäärä siirtämällä se tietyille osakkaille luovuttamatta niitä tilaan kuuluvia maita, joiden perusteella viitemäärä on myönnetty, ja ilman että osakkailla on aikomus jatkaa tuottajina toiminnan harjoittamista tilalla. Asetuksen N:o 857/84 7 artiklaa ei voida myöskään soveltaa silloin, kun tällainen yhtiö perustetaan asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitettujen tarpeellisten rakennemuutosten toteuttamiseksi, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna asetuksella N:o 856/84.

Toinen ennakkoratkaisukysymys

29 Toisella ennakkoratkaisukysymyksellä, joka koskee asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c alakohdan ja 3 a artiklan tulkintaa, sellaisena kuin kyseinen asetus on muutettuna 20.3.1989 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 764/89 (EYVL L 84, s. 2), siltä osin kuin näissä säännöksissä säädetään, että tuotantotoimintaa on jatkettava henkilökohtaisesti ja tosiasiallisesti, ei ole merkitystä siltä osin kuin se koskee asetuksen N:o 857/84 3 a artiklaa, sellaisena kuin kyseinen artikla on muutettuna.

30 Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-314/89, Rauh (Kok. 1991, s. I-1647, 10 kohta), 21.3.1991 antamasta tuomiosta käy näet ilmi, että tällä viimeksi mainitulla säännöksellä on ollut pääasiallisesti tarkoitus taata, että tuottajat, jotka maidon ja maitotuotteiden kaupan pitämisestä luopumista ja lypsykarjan tuotannon muuttamista koskevasta palkkiojärjestelmästä 17 päivänä toukokuuta 1977 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1078/77 (EYVL L 131, s. 1) nojalla antamansa sitoumuksen perusteella eivät ole toimittaneet maitoa viitevuoden aikana, saavat tietyin edellytyksin erityisen viitemäärän.

31 On kuitenkin selvää, ettei Kergus kuulu tähän tuottajaryhmään.

32 Siltä osin kuin toinen ennakkoratkaisukysymys koskee vuokralaisen velvollisuutta jatkaa henkilökohtaisesti ja tosiasiallisesti tuotantotoimintaa, riittää, että viitataan tämän tuomion 25 kohtaan.

33 Toiseen ennakkoratkaisukysymykseen on siis vastattava, että asetuksen N:o 857/84 12 artiklan c alakohtaa on tulkittava siten, että siinä lähtökohtaisesti edellytetään, että tuotantotoimintaa jatketaan henkilökohtaisesti ja tosiasiallisesti.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

34 Kolmannella ennakkoratkaisukysymyksellään kansallinen tuomioistuin haluaa lähinnä pääasiallisesti selvittää, onko sellainen menettely perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisesta alakohdasta ilmenevän yhdenvertaisuusperiaatteen vastaista, jonka mukaan jäsenvaltio sallii maidontuotantotoiminnan harjoittamista varten perustettavan tietyntyyppisiä kansallisen oikeuden mukaisia yhtiöitä, kuten maidontuotantoa osana toiminnastaan harjoittavan maatalousyhtymän (jäljempänä GAEC-yhtymä), mutta kieltää harjoittamasta tätä toimintaa muunlaisen yhtiön, kuten esimerkiksi yhteisyrityksen, muodossa.

35 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan 40 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa ilmaistu syrjintäkielto yhteistä maatalouspolitiikkaa toteutettaessa on vain tässä määräyksessä käytetty tapa ilmaista yhteisön oikeuden perusperiaatteisiin kuuluva yleinen yhdenvertaisuusperiaate, joka edellyttää, että toisiinsa verrattavissa olevissa tilanteissa ei menetellä eri tavoin ja että erilaisissa tilanteissa ei menetellä samalla tavoin ainakaan, jos erilainen menettelytapa on asiallisesti perusteltavissa (asia 203/86, Espanja v. neuvosto, tuomio 20.9.1988, Kok. 1988, s. 4563, 25 kohta).

36 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on myös niin, että koska yhteisön oikeuden perusperiaatteet sitovat jäsenvaltioita niiden pannessa täytäntöön yhteisön lainsäädäntöä, tätä sääntöä sovelletaan sellaisiin kansallisiin säännöksiin, joilla yhteisön maitolainsäädännön perusteella määritellään — kuten nyt esillä olevassa asiassa — ne muodot, joissa maitokiintiöiden yhteiskäyttö voi tapahtua (asia C-351/92, Graff, tuomio 14.7.1994, Kok. 1994, s. I-3361, 17 kohta ja asia C-2/92, Bostock, tuomio 24.3.1994, Kok. 1994, s. I-955, 16 kohta).

37 Nyt esillä olevassa asiassa on todettava, että tämän tuomion 13 kohdassa mainittujen asetusten nojalla annetuista kahdesta maatalousministeriön hallinnollisesta soveltamisohjeesta (maitoviitekiintiöiden siirtämistä koskeva soveltamisohje nro 7051, 14.11.1991; maidontuotantotoimintaa harjoittavia GAEC-yhtymiä koskeva soveltamisohje nro 7008, 25.3.1993) ilmenee, että tuottajia, jotka ovat perustaneet yhteisyrityksen, kohdellaan eri tavoin kuin tuottajia, jotka ovat muodostaneet maidontuotantoa osana toiminnastaan harjoittavan GAEC-yhtymän, koska maidontuotannon harjoittaminen voidaan kieltää vain ensin mainituilta.

38 Tällä erilaisella kohtelulla ei loukata syrjintäkiellon periaatetta. Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 45 kohdassa todennut, näiden kahden yhtiön tilanteita ei nimittäin voida verrata keskenään, koska maidontuotantoa osana toiminnastaan harjoittavan GAEC-yhtymän osakkaat osallistuvat henkilökohtaisesti ja tosiasiallisesti maidontuotantotyöhön, kun taas yhteisyrityksissä tuotantotyö saattaa kuulua vain yhdelle osakkaalle. Tällä viimeksi mainitulla yhtiömuodolla suositaan siis sellaisia tuotantomuotoja, jotka eivät sovi yhteen kyseisen yhteisön asetuksen kanssa.

39 Tässä suhteessa on täsmennettävä, että jäsenvaltion on järjestelmän tehokkaan hallinnollisen valvonnan mahdollistamiseksi voitava kieltää tietyt sellaiset yhtiömuodot, jotka helpottavat yhteisön järjestelmän vastaisen toiminnan harjoittamista ilman, että sen voidaan katsoa loukkaavan syrjintäkiellon periaatetta.

40 Tästä syystä kolmanteen ennakkoratkaisukysymykseen on vastattava, että sellainen menettely ei ole perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan vastaista, jonka mukaan jäsenvaltio sallii maidontuotannon harjoittamista varten perustettavan tietyntyyppisiä kansallisen oikeuden mukaisia yhtiöitä, kuten maidontuotantoa osana toiminnastaan harjoittavan GAEC-yhtymän, mutta kieltää harjoittamasta tällaista toimintaa muunlaisten yhtiöiden, kuten esimerkiksi yhteenliittymän, muodossa, jos viimeksi mainituilla saatetaan suosia tuotantomuotoja, jotka eivät ole yhteensopivia yhteisön lainsäädännön kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

41 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Ranskan hallitukselle sekä Euroopan unionin neuvostolle ja Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Tribunal de grande instance de Morlaix'n 14.12.1994 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maito- ja maitotuotealan maksun soveltamista koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklaa on tulkittava siten, että vuokraamisena ei voida pitää sellaista menettelyä, jossa

kansallisen oikeuden mukaan perustetaan yhtiö, jonka tarkoituksena ja seurauksena on muuttaa rahaksi yhden osakkaan hallussa oleva viitemäärä siirtämällä se tietyille osakkaille luovuttamatta niitä tilaan kuuluvia maita, joiden perusteella viitemäärä on myönnetty, ja ilman että osakkailla on aikomus jatkaa tuottajina toiminnan harjoittamista tilalla. Asetuksen (ETY) N:o 857/84 7 artiklaa ei voida myöskään soveltaa silloin, kun tällainen yhtiö perustetaan maito- ja maitotuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 27 päivänä kesäkuuta 1968 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitettujen tarpeellisten rakennemuutosten toteuttamiseksi, sellaisena kuin tämä artikla on muutettuna 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84.

2) **Asetuksen (ETY) N:o 857/84 12 artiklan c alakohtaa on tulkittava siten, että siinä lähtökohtaisesti edellytetään, että tuotantotoimintaa jatketaan henkilökohtaisesti ja tosiasiallisesti.**

3) **Sellainen menettely ei ole perustamissopimuksen 40 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan vastaista, jonka mukaan jäsenvaltio sallii maidontuotannon harjoittamista varten perustettavan tietyntyyppisiä kansallisen oikeuden mukaisia yhtiöitä, kuten maidontuotantoa osana toiminnastaan harjoittavan GAEC-yhtymän, mutta kieltää harjoittamasta tällaista toimintaa muunlaisten yhtiöiden, kuten esimerkiksi yhteenliittymän, muodossa, jos viimeksi mainituilla saatetaan suosia tuotantomuotoja, jotka eivät ole yhteensopivia yhteisön lainsäädännön kanssa.**

Murray Kakouris Kapteyn

Hirsch Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 17 päivänä huhtikuuta 1997.

R. Grass G. F. Mancini

kirjaaja kuudennen jaoston puheenjohtaja